

I Danmark har vi igennem årene eksempler på, at politiet, eller fængselsbetjente dræber en arrestant og efterfølgende frifindes. Drabet sker i de følgende to tilfælde efter arrestanten ligger i håndjern på maven og en eller flere betjente presser luften ud af lungerne. Det ene eksempel var i 1992 det andet i 2011. Og der findes flere eksempler.

Spørgsmålet er, om betjentene er godt nok uddannede til at undgå at dræbe arrestanten. Plejepersonale på en psykiatrisk afdeling, hvor patienterne somme tider kan være vanskelige at tale til ro, er uddannede til at fastholde patienten, uden at dræbe vedkommende. Så vidt jeg ved, får fængselsbetjente og politiet ikke samme uddannelse, som plejepersonalet. Det er således blot et spørgsmål om tid, før der igen sker et drab på en arrestant, der er politiets eller fængselsvæsenets varetægt.

Kan vi lære af vores fejl? Og undgå at dette gentager sig før eller siden i Danmark?

Efter de to sager og de øvrige drab på arrestanter kunne man få det indtryk, at retstilstanden er uholdbar, fordi domstolene accepterer drabene som hændelige uheld, hvis der overhovedet rejses tiltale.

Vi kan godt her mange år efter blive forargede over, at politiet prøvede at sløre hændelserne, for at beskytte de involverede betjente, der antagelig selv efterfølgende har været dybt prægede af det, der skete. De har sikkert måtte stille sig selv spørgsmålet mange gange: kunne vi have handlet anderledes? Også af hensyn til betjentene bør man i dag gennemgå om uddannelsen er god nok, for at andre kolleger ikke skal komme i samme situation. Når fejlene gentages, får man en mistanke om, at det er en systemisk fejl.

Eksempel 1. Citat fra Information

Først skurede politiet fliserne med hans ansigt, så undlod betjentene at hjælpe ham, efter at al luft var klemmt ud af hans lunger. Og til sidst fyldte politiet pressen med usandheder om det skete. Forleden døde Benjamin Schou omsider af mishandlingen, der fandt sted kl. 00.10 den 1. januar 1992. Hvad har Danmark siden lært?

Klokken er 10 minutter over midnat, og Benjamin ligger på maven med ansigtet mod jorden. Hans ben er bøjet bagud og låst bag hænderne, der er lagt i håndjern. En betjent sidder oven på ham med sit knæ i hans ryg, mens en anden betjent holder hans ben nede.

Benjamin magter lige en enkelt gang at løfte hovedet, som nu er helt rødt og forpint. Klokkeren 00.14 er hans lunger ikke længere i stand til at trække luft ind som følge af betjentenes vægt på hans krop, og han bliver livløs.

Således skrev Information den 12. september 2008.(mc)

Onsdag i sidste uge døde den 34-årige Benjamin Christian Schou for anden gang. Den første gang var nytårsaften 1991-92, da en voldsom og hensynsløs anholdelse på Rådhuspladsen i København efterlod den da 18-årige Benjamin livløs med hjertestop i et kvarter, inden det lykkedes ambulancefolk at genoplive ham - til en skyggetilværelse som stærkt hjerneskadet sengeliggende.

Politiet, der dræbte den unge mand under en voldsom arrestation, blev aldrig dømt for drabet, men frikendt i landsretten for at have brugt unødvendig vold.(mc)

Information skriver:

Først skurede politiet fliserne med hans ansigt, så undlod betjentene at hjælpe ham, efter at al luft var klemmt ud af hans lunger. Og til sidst fyldte politiet pressen med usandheder om det skete. Forleden døde Benjamin Schou omsider af mishandlingen, der fandt sted kl. 00.10 den 1. januar 1992. Hvad har Danmark siden lært?

Onsdag i sidste uge døde den 34-årige Benjamin Christian Schou for anden gang. Den første gang var nytårsaften 1991-92, da en voldsom og hensynsløs anholdelse på Rådhuspladsen i København efterlod den da 18-årige Benjamin livløs med hjertestop i et kvarter, inden det lykkedes ambulancefolk at genoplive ham - til en skyggetilværelse som stærkt hjerneskadet sengeliggende.

I søndags mødte omkring 70 mennesker op på gerningsstedet på Rådhuspladsen for at mindes Benjamin med levende lys og for at markere, at unge fortsat risikerer at blive udsat for politivold og efterfølgende røgslør. Ved mindehøjtideligheden kunne deltagerne fra blandt andet Forældre Mod Politibrutalitet spørge sig selv, hvor meget Danmark har lært siden den tragiske hændelse for knap 17 år siden.

Et kvarter før midnat nytårsaften den 31. december 1991 kommer en flok EFG-lærlinge, et par gymnasieelever og nogle arbejdsløse fra en god middag på Christiania til Rådhuspladsen for der at opleve årsskiftet og Tivolis festfyrværkeri på nært hold. Benjamin og hans kæreste er del af denne flok.

Benjamin har netop været på højskole og skal begynde på et arbejdsløshedskursus. Han er en almindelig ung københavner, som tager til Roskildefestival og drikker øl med vennerne.

"Han var tiltrukket af bz-miljøet og kom med i Børnemagt, som bestod af 30-50 unge, der efterhånden blev del af Ungdomshuset. Børnemagt gennemførte nogle fredelige

husbesættelser og forsvarede sig over for politiet med vandballoner og brosten lavet af skumgummi," husker en af Benjamins gamle venner, Pelle Dragsted.

Sammenklemt brystkasse

Da rådhusklokkerne den skæbnesvangre aften i 1991 slår 12, kysser Benjamin og hans kæreste hinanden, mens fyrværkeri flyver dem om ørerne. Anden uro er der ikke på Rådhuspladsen, da tre af politiets transportvogne med blå blink et par minutter efter midnat kører ind til kantstenen og slipper en lille snes betjente løs på pladsen.

Benjamin er blevet skilt fra sin gruppe og ses pludselig sammen med nogle unge, der er kommet op at toppes med en ambulancechauffør. Benjamin kaster en flaske, der lander på taget af en politibil, og kort tid efter har tre civilklædte betjente fra Københavns uropatrulje fået fat i Benjamin og smidt ham omkuld, så hans pande og øjenlåg skraber mod fliserne.

Klokken er 10 minutter over midnat, og Benjamin ligger på maven med ansigtet mod jorden. Hans ben er bøjet bagud og låst bag hænderne, der er lagt i håndjern. En betjent sidder oven på ham med sit knæ i hans ryg, mens en anden betjent holder hans ben nede.

Benjamin magter lige en enkelt gang at løfte hovedet, som nu er helt rødt og forpint. Klokken 00.14 er hans lunger ikke længere i stand til at trække luft ind som følge af betjentenes vægt på hans krop, og han bliver livløs.

Betjentene snakker lidt om, hvad der er galt med den anholdte, men gør ellers intet. Minutterne går. Kl. 00.20 slæbes Benjamins slappe krop ind i en politibil. Den kører ikke til skadestuen, men til den nærliggende politistation i Nyropsgade, hvor betjentene lægger Benjamin fra sig på gulvet. Kl. 00.29 lykkes det tilkaldte ambulancefolk at få Benjamin til at trække vejret igen, men hans hjerte har stået stille i et kvarter. Det kommer hans hjerne sig aldrig over.

Københavns Politi begynder straks at behandle forløbet som en voldssag mod politiet. Efterforskningslederen, kriminalinspektør Bent Hansen, siger til pressen, at Benjamin blev anholdt ca. kl. 00.20, at Benjamin begyndte at kollapse, da han anbragtes i en patruljevogn, og at Benjamin havde opkast i lungerne (tegn på kvælning efter overdreven indtagelse af narko eller alkohol, red.) efter anholdelsen. Alt sammen usandt.

"Jeg kan ikke se, at der overhovedet er belæg for at kritisere de politifolk, der anholdt den unge mand," fastslår Bent Hansen over for B.T. en uge efter nytårsaften. Han forestår derefter en efterforskning med et halvt hundrede vidneafhøringer og konkluderer nogle måneder senere, at der slet intet er at komme efter.

Men så tager sagen en uventet drejning.

Syge subkulturer

Information har om den første del af forløbet spurgt journalist Erik Valeur, der i sin tid skrev udførligt om sagen, hvordan episoden på Rådhuspladsen kunne få så voldsom en karakter.

"Forholdet mellem dele af politiet og dele af den københavnske ungdom var meget betændt i 1990'ernes begyndelse," forklarer Erik Valeur.

"På den ene side var urobetjentene, hvoraf flere var de rene 'nødder', som følte sig fuldt bakket op af den daværende politidirektør i København, Poul Eefsen. Han hyggede sig gevaldigt med at have sine drenge løbende rundt og være lidt ekstraparlamentariske i metoderne. Hans stil var at sætte hårdt mod hårdt og lukke porten bagefter for eventuel kritik – et mørkere regime," siger Erik Valeur.

"På den anden side sås en eskalation i det autonome miljø, hvor en hård kerne trak i sort, formummede sig bag styrthjelme og svingede med lange bøllekæppe. Det gik blandt andet ud over Siemens og Shell. Jeg oplevede disse autonome som skræmmende fanatiske og helt uden selvironi. Benjamin var ikke en af dem, men i en konfrontation i mørket på Rådhuspladsen kunne alt dengang ske," siger Erik Valeur.

Den overraskende udvikling, som sagen om Benjamin tager i april 1992, kan Tom Heinemann, der i begyndelsen af 1990'erne var journalist på TV-Avisen, berette om:

"Vi havde fortalt historien om Benjamin søndag den 26. april og blev dagen efter ringet op af to forskellige mennesker, som havde videooptagelser af anholdelsen. Den ene var ubrugelig, mens den anden optagelse, filmet af en glad nytårsfestabe, viste, at Benjamin var anholdt flere minutter tidligere end angivet af politiet, ligesom han var livløs, da politiet bar ham bort. TV-Avisen bragte videoen, og statsadvokaten måtte bede politiet om at undersøge sagen igen."

Politiet var bestemt "ikke glade for at få sagen retur, og gik til angreb i pressen," siger journalist Bo Elkjær, der skrev om sagen først i Press og siden Ekstra Bladet.

Efterforskningsleder Bent Hansen fremsætter over for B.T. den påstand, at Benjamin selv var skyld i hjertestopet, fordi han havde røget hash og havde bundet sit tørklæde for stramt.

Og atter frikendt

Men atter taler politiet mod bedre vidende. Ifølge lægeerklæringen, der ligger hos politiet, var Benjamin ikke påvirket af stoffer og hans halstørklæde havde ingen spor efterladt sig på halsen. Derimod havde en overlæge fra Rigshospitalet konkluderet, at Benjamin blev kvalt ved sammenpresning af brystkassen.

Men politi og statsadvokat frikender atter sig selv.

Benjamins forældre indbringer nu sagen for rigsadvokaten, Asbjørn Jensen. I november 1992 finder rigsadvokaten, at der ikke er grund til at rejse sigtelse, fordi man på videooptagelsen ikke kan se, om der er "vægt bag knæet", som urobetjenten trykker mod Benjamins ryg. Alligevel føler rigsadvokaten samtidig trang til at foreslå, at betjente fremover undervises i, at hårdt tryk på brystkassen kan være farligt.

Benjamins forældre beslutter sig for at anlægge sag mod Københavns politidirektør. De mener, at deres søn i det mindste bør have erstatning for hjerneskaden, der opstod ved, at betjentene i et kvarter lod Benjamin ligge hjælpeløs med hjertestop.

I november 1995 falder dommen. Der er efter Østre Landsrets mening ikke anvendt unødigt magt ved anholdelsen. Alligevel tilkendes Benjamin en erstatning på 1,4 millioner kroner, fordi betjentene ikke hjalp ham.

Erik Valeur mener, at sagen har fået flere konsekvenser.

"Den første følge var urolighederne på Nørrebro efter unionsafstemningen i maj 1993, hvor et opsparet had mellem parterne blev udløst. To år senere overtog Hanne Bech Hansen posten som Københavns politimester efter Poul Eefsen, og politiets indstilling til hård konfrontation ændredes. I hvert fald den kommunikerede indstilling. Der blev også ryddet op i urobetjentenes syge subkultur. Holdningsskiftet har senest vist sig ved politidirektør Hanne Bech Hansens ubehag ved at skulle rydde Ungdomshuset," siger Erik Valeur, som dog tvivler på, at politiet fuldstændigt er ophørt med at anvende tvivlsomme metoder.

Ingen undskyldning

Hvad skete der med de involverede i Benjamin-sagen?

Mange af urobetjentene fra station 1 er siden blevet forflyttet eller fjernet. Efterforskningsleder, kriminalinspektør Bent Hansen fortsatte sin karriere i politiet og blev chef for politiets bedrageriafdeling. I forbindelse med Kurt Thorsen-sagen blev han afhørt med en sigtets rettigheder om sine lækager til pressen.

Daværende rigsadvokat Asbjørn Jensen, der med den ene hånd frikendte betjentene og med den anden advarede mod tryk på brystkassen, er i dag dommer ved Højesteret.

Benjamin Christian Schou blev begravet i mandags. Hans ven Pelle Dragsted siger:

"At ingen blev straffet fik demokratiets uskyld til at krakelere for øjnene af mange. Jeg ville ønske, at de involverede betjente på et eller andet tidspunkt i det mindste havde beklaget forløbet og sagt undskyld."

Eksempel 2.citat fra Jydske Vestkysten

Fængselsbetjente, dræbte indsat, men blev aldrig dømt for drabet. Fængselsbetjentene i Kolding Arrest satte sig oven på Ekrem Sahin, da de lagde ham i benlås i Kolding Arresthus.

Det fremgår af lægejournalerne fra intensivafdelingen på Odense Universitetshospital, som modtog den 23-årige dansk-tyrker Ekrem Sahin kort efter, at han var blevet genoplivet i fængselscellen og kørt i ambulance til hospitalet. **Således skriver Jydske Vestkysten i 2011.**(mc)

- Har siddet i arresten i Kolding. Bliver voldsom, og betjentene lægger ham i benlås og sætter sig oven på ham, står der i lægejournalen – skrevet en halv time efter ankomst til hospitalet skriver metroXpress.

De nye oplysninger kommer, efter at det i august blev diskuteret, om de syv fængselsbetjente, der lagde Ekrem Sahin i benlås i fængslet, havde siddet oven på ham eller ej. Ifølge en lydoptagelse, som TV 2 er i besiddelse af, sagde en fængselsbetjent i et opkald til politiet, at »vi sidder på ham«, da han tilkalder politiet, som han samtidig beder om at få en stor vogn ud til fængslet.

Politiken skriver (mc):

Den unge mand blev holdt fast og lagt i benlås 11. januar 2011. Han mistede bevidstheden og blev ført til sygehuset. Efter tre dage i koma afgik han ved døden.

Forløbet har flere gange været undersøgt. Politiets efterforskning fik anklagemyndigheden til at konkludere, at betjentene ikke havde brugt unødigt magt, og derfor skulle de ikke retsforfølges.

Specialisterne i Retslægerrådet udtalte på et tidspunkt, at dødsårsagen var usikker, men at den mest sandsynlige forklaring var, at den ophidsede mand fik iltmangel, mens han lå på maven.

Morens advokat er Tobias Stadarfeld Jensen. Han har blandt andet hævdet, at fængselsbetjentene fejlede ved at lægge Ekrem Sahin i benlås, selv om han allerede havde håndjern på, har DR Trekanten tidligere rapporteret.

Mogens Nygaard Christoffersen, sociolog